

GE-112002

Seat No. _____

M. Ed. (Sem. II) Examination

March / April - 2019

MEDOC202 : Philosophy of Education

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

વિભાગ – I

- 1 નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક જવાબ આશરે 20
750 શબ્દોમાં આપો :
- (1) તત્ત્વજ્ઞાન અને શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાનને તમે શી રીતે મૂલવશો ? બંનેની સંકલ્પના અને વિશેષતાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
 - (2) ‘જ્ઞાન’નો અર્થ સમજાવો. જ્ઞાનના સ્રોત વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરો.
 - (3) ‘તત્ત્વજ્ઞાન અને શિક્ષણ એક સિક્કાની બે બાજુઓ છે.’ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- 2 (a) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 125 શબ્દોમાં 10
આપો :
- (1) આદર્શવાદનો અર્થ સમજાવી, આદર્શવાદના શૈક્ષણિક હેતુઓ જણાવો.
 - (2) અસ્તિત્વવાદની વ્યાખ્યા આપી તેના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
 - (3) પ્રકૃતિવાદી શિક્ષણદર્શનના વિવિધ તબક્કાઓની માહિતી આપો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 5
- (1) સૌન્દર્ય મીમાંસા એટલે શું ?
 - (2) પ્રકૃતિવાદ શિક્ષણના કેન્દ્રમાં શું મૂકે છે ?
 - (3) નિષેધાત્મક શિક્ષણ એટલે શું ?
 - (4) તત્ત્વમીમાંસા એટલે શું ?
 - (5) આદર્શવાદ આધારિત શિસ્તની વ્યાખ્યા આપો.

વિભાગ - II

- 3 નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં 20
આપો :
- (1) જૈન દર્શનના તમામ પાસાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
 - (2) ગાંધીજીના શિક્ષણ ચિંતનની નીચેના મુદ્દાઓ સંદર્ભે ચર્ચા કરો.
 - (i) કેળવણીની સંકલ્પના અને સિદ્ધાંત
 - (ii) શૈક્ષણિક પ્રદાન અને મૂલ્યાંકન
 - (3) રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના શિક્ષણ ચિંતનની નીચેના મુદ્દાઓનાં સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો :
 - (i) શિક્ષણ સંકલ્પના - મૂલ્યાંકન
 - (ii) શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યો - અભ્યાસક્રમ
- 4 (a) નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 125 શબ્દોમાં 10
આપો :
- (1) બુદ્ધિસ્ટ શિક્ષણ ચિંતનના છ મુદ્દાઓ જણાવી કોઈપણ બે મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.
 - (2) ઉપનિષદના કેળવણીના ધ્યેયોની ચર્ચા કરો.
 - (3) જે. કૃષ્ણમૂર્તિના શિક્ષણ દર્શનના પ્રવર્તમાન સમયમાં સ્વીકાર્ય લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (b) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 5
- (1) પરાવિદ્યા એટલે શું ?
 - (2) જે. કૃષ્ણમૂર્તિના મતે શિસ્તના શિક્ષણનું શું મહત્ત્વ છે ?
 - (3) જ્ઞાન અને દર્શનનો અર્થ જણાવો.
 - (4) મહાત્મા ગાંધીએ કયા પ્રકારની કેળવણી પર ભાર મૂક્યો છે ?
 - (5) શ્રી અરવિંદની દૃષ્ટિએ જ્ઞાનપ્રાપ્તિના માર્ગોનાં નામ લખો.

ENGLISH VERSION

SECTION – I

- 1 Answer any **two** of the following questions in about 700 words : **20**
- (1) How will you evaluate philosophy and educational philosophy ? Discuss the concept and characteristics of both.
 - (2) Explain the meaning of knowledge. Discuss about the sources of knowledge in detail.
 - (3) Philosophy and education are the two sides of same coin. Explain with examples.
- 2 (a) Answer any **two** of the following questions in about 125 words : **10**
- (1) Explain the meaning of Idealism and mention its educational objectives.
 - (2) Give the definition of existentialism and explain its principles.
 - (3) Give the information about different stages of Naturalism education.
- (b) Answer the following in short : **5**
- (1) What is Axiology ?
 - (2) What is at the centre as per Naturalism ?
 - (3) What is Negative education ?
 - (4) What is Metaphysics ?
 - (5) Give the discipline as per Idealism.

SECTION – II

- 3** Answer any **two** of the following questions in about **20**
750 words :
- (1) Discuss all the phases of Jain philosophy.
 - (2) Discuss the points of Gandhiji's educational philosophy by the following points :
 - (i) Concept and principles of education
 - (ii) Educational contribution and evaluation
 - (3) Discuss the points of Rabindranath Tagore's educational philosophy by the following points :
 - (i) Concept and Evaluation of Education.
 - (ii) Objectives of education and curriculum
- 4** (a) Answer any **two** of the following questions in about **10**
125 words :
- (1) Mention six points of Buddhist educational philosophy and discuss any two points in detail.
 - (2) Discuss the educational objectives of Upnishads.
 - (3) Discuss the characteristics of J. Krishnamurthi's educational philosophy accepted in contemporary period.
- (b) Answer the following in short : **5**
- (1) What is paravidya ?
 - (2) What is the importance of education of discipline as per J. Krishnamurti ?
 - (3) Give the meaning of knowledge and vision.
 - (4) On which type of education does Gandhiji focus more ?
 - (5) Write the names of the ways of knowledge acquisition according to Shri Aurobindo.